

Vida de gos

Els antics gestors de la gossera de Mataró han estat multats per crueltat amb els animals. Des de fa un any, però, Mataró ja no sacrifica, i Barcelona, ara, tampoc. Aquests nous aires en el tractament de l'abandó dels animals contrasten amb les rèmores que arrossega la resta del país, denunciades per les entitats i associacions. A més, hi ha solucions: només cal aplicar-les.

Del Pròxim Orient, o de la Xina, segons mostren les darreres investigacions publicades recentment a la revista *Science*.

Els gossos, tots els gossos, grans o ínfims, rabassuts, estilitzats, peluts, amb pedigrí o petarrells, són descendents d'un reduït nombre de llops domesticats ara fa uns 10 o 15 mil anys. La gamma d'aparentment infinites possibilitats, quant a mida, pelatge..., etcètera, que ofereix el *canis familiaris* és precisament deguda a una selecció i especialització no natural promoguda per l'ésser humà.

Quan separem un cadell de la mare i dels germans per introduir-lo en la societat humana, percepció el nou cercle de relació com la seva nova bandada. Ell hi assumirà el rol de subordinat i atorgarà a alguna persona el paper d'individu dominant, és a dir, d'encarregat de mantenir l'ordre i la unió de la "gossada" per tal de garantir-ne la defensa. L'abandó li resulta, al gos, inconcebible: alguna cosa ha passat, s'ha perdut i ara el deuen estar buscant, de segur, en alguna banda. Incapaç de comprendre l'arrel de la seva situació, incapaç també d'alimentar-se per mitjans propis, deambularà a la deriva fins que l'esclafi un cotxe. O fins que el reculli algú i tingui una altra oportunitat. O no.

La prohibició formal d'abandonar cap animal no sembla, a hores d'ara, que afecti gaire els que continuen deixant a la seva dissort la bèstia que el nostre imaginari ha pres, precisament, com a símbol de fidelitat. De suposats motius per a l'abandó, se'n donen de tots colors: que, de cop, el cadell s'ha fet gros i el pis ha quedat petit, que trenca coses o dona feina, que fa pipí, que és vell o malalt, que ja no tinc temps, que arriben les vacances o que què vols que faci de la cadellada de la meva "Cuqui"...

Quan s'acosta l'estiu i es desapareixen les estadístiques d'abandonaments, se solen estilar campanyes publicitàries més o menys punyents amb intenció de comoure. L'efectivitat d'aquestes, però, si no és acompanyada d'una planificació real que pugui tractar el problema des d'una òptica àmplia, és sovint qüestionada per les mateixes entitats protectores d'animals. Aquestes s'han d'enfrontar quotidianament amb la falta de mitjans i de receptivitat per moltes institucions a l'hora d'implementar mesures palpables i preferirien que la despesa publicitària s'invertís en solucions més eficaces. "Mai un cartell que proposa no abandonar no ha convençut ningú decidit a fer-ho", explica Anna Mayol, presidenta de la Societat Valenciana Protectora d'Animals i Plantes (SVPAP).

La càmera de gas. Gràcies a l'acció d'aquesta entitat, al final de l'any 2000 el Tribunal Superior de Justícia al País Valencià va decretar el tancament de les instal·lacions de la gossera municipal de València, que no complia la llei de protecció i mantenia els animals en pèssimes condicions des de tots els punts de vista. Ara, el nou establiment ja entra dins els paràmetres legals. I els animals s'hi continuen sacrificant en una proporció esfereïdora: segons les dades oficials, l'any 2002 se'n van matar més de 600, d'un total de 1.117 que hi van passar. La llei preveu dos mètodes, per al sacrifici (normalment se sol parlar d'"eutanàsia"), un cop passat el mínim de deu dies a què són obligats a mantenir l'animal: o bé la injecció letal, o bé la càmera de gas.

Al refugi de la SVPAP les coses no funcionen de la mateixa manera. "Si no, no seríem una protectora!", s'exclama Núria Garcia, veterinària que atén aquest refugi a prop de València. I rebla, encara:

Al refugi de la SVPAP, prop de València, només s'hi poden acollir els gossos -i gats- que necessiten atencions especials. La falta de mitjans obliga a restriccions, si no es vol caure en l'espiral del sacrifici massiu. L'adopció d'aquests gossos amb mala sort és la seva única sortida digna.

"Nosaltres no sacrifiquem." Atesos els mitjans amb què compten (les quotes dels socis, els beneficis que pugui donar la clínica veterinària o els 20 euros de donació per cada adopció, més alguna subvenció -que ha quedat reduïda a la meitat i ara és d'uns 3.600 euros que els atorga la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat Valenciana-), es veuen obligats a posar restriccions a l'entrada d'animals, i només recullen els que els arriben en situacions extremes: malalts, ferits, cadells menors de tres mesos o femelles gestants. Actualment, distribuïts per edats, mides i sexes, el refugi acull uns 250 gossos. Més els gats, també, que aquesta és una altra història (amb idèntic origen, però). Queden repartits en gàbies compartides o en casetes individuals per als que passen el període d'adaptació. "N'hi ha que es veu de seguida que són de casa", explica Núria Garcia, amanygant un pequinès guerxo que s'hi posa bé, com per lluir planta, "i molts ho passen francament malament: ni mengen, ni surten de la caseta, ni res..." També n'hi ha uns quants que campen a la seva:

"Aquests són els que no hem aconseguit mai ficar-los en una gàbia."

Un gran eucaliptus i, sobretot, una bordada amb tots els tons imaginables rep qualsevol visitant. Esdevé, però, més intensa, quan en surt algú que, per exemple, s'emporta als braços un tremolós cadell blanc, preciós, de raça indefinida. Gairebé diríeu que els altres gossos l'acomiadem, que saben de què va, que reclamen l'atenció perquè l'home deixi estar aquell nouvingut escanyolit i els esculli a ells, que ja fa tant que són allí, que han vist món i s'ho mereixen, que li seran fidels per sempre més.

L'objectiu principal és que tots puguin sortir en adopció. Després, els voluntaris de la gossera en faran el seguiment, per comprovar que l'adaptació és correcta. "Tenint el que tenim aquí, és una ximpleria comprar un animal", insisteix la veterinària. "Que si és dur conviure amb tants ulls tristos mirant-te que sembla que plorin des de darrere de les reixes? Molt", respon ràpid Núria Garcia abans de canviar de conversa: "Però també necessari, ara per ara." Ens acostem al "ge-

riàtric", on hi ha els gossos més grans i, possiblement, amb menys probabilitats de ser escollits per cap potencial adoptador. Ells ja no borden. S'acosten, però, també, a veure qui hi ha. Amb menys entusiasme que els joves, però amb esperança encara, potser.

La llei. Malgrat que hi ha moltes qüestions que són perfectament millorables, l'actual legislació sobre protecció d'animals domèstics ja permet un seguit d'actuacions que, si es dugueren a terme, canviarien substancialment la situació. Com explica Anna Mayol, al País Valencià, la llei del 1994 sobre protecció dels animals de companyia proporciona als municipis eines "perquè l'abandonament d'animals, que ara és un problema greu, es pugui reduir a mínims de país civilitzat". El que passa, però, és que ara per ara "els ajuntaments no obren expedients de sanció i miren cap a una altra banda".

Mayol denuncia també l'acció d'empreses de "recollida", que signen convenis amb ajuntaments, cobren per tant la peça i no acaba de quedar clar "què en

RAFAEL GIL

Núria Garcia és veterinària del refugi de la SVPAP: "Que si és dur treballar aquí? Molt. Però també necessari, ara per ara." Va començar de voluntària i n'ha fet el seu treball, potser atrapada per la desamparança d'una ulla com aquests.

fan, després, dels animals. És important, per exemple –continua Mayol– ficar al cap dels responsables municipals que la prevenció és més barata que tot això. Nosaltres fa vuit anys que els ho donem en safata, ací a València, amb tota la documentació sobre el que ja s'ha fet en altres ciutats, però, de moment, no hi ha manera”.

De fet, no cal posar-se a descobrir la sopa d'all. Només cal copiar el que ja s'ha dut a terme amb èxit en altres bandes (Roma, per exemple, que ha declarat la seva perfectament controlada colònia de 120.000 gats “patrimoni biocultural”, és capdavantera a Europa en totes aquestes qüestions). Es tracta, primer, de fer complir la llei, amb la implantació efectiva de la identificació dels gossos (encara que no ho sembli, ja fa anys que el microxip o el tatuatge identificatius són obligatoris) que inclou controls i sancions en cas d'incompliment; campanyes d'esterilització per evitar el naixement de gatinades i cadellades que acabaran dins d'un sac, ofegades o mortes de qualsevol (mala) manera; denúncies per l'a-

bandó o el maltractament dels animals –amb la multa consegüent– i educació. “Els animals no són coses”, insisteix Anna Mayol, “no són joguines i els ho hem d'ensenyar als nostres infants, perquè siguin persones millors”.

Quan, el 3 de novembre del 2001, Tarragona i el país sencer es van despertar amb les terribles imatges de quinze gossos mutilats i assassinats, alguna cosa es va somoure en moltes consciències. La sensibilitat creixent pels drets dels animals domèstics va trobar en la brutal acció el revulsiu necessari per moure voluntats. Hi va haver manifestacions i una massiva recollida de signatures (més de 600.000 en va aplegar, a tot l'estat, la Fundació Altarriba) per reclamar la qualificació com a delictes del maltractament als animals ja que, ara per ara, sense cap llei específica sobre la qüestió, l'estat espanyol resol el tema dins de l'article 632 del seu Codi Penal i ho tipifica com a falta administrativa. El 23 d'abril del 2002, el PP va impedir que prosperés cap proposició de llei que, en el sentit de canvi de situació, van presentar al Congrés es-

panyol CiU, Grup Mixt (a instàncies d'ERC), PSOE i IU. I ara resulta que, publicitat dins el “paquet” que el PP ha preparat per a la reforma del Codi Penal, sí que hi ha inclòs el maltractament a animals domèstics com a nova forma de delictes.

Barcelona i Mataró donen exemple. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya confirmava, aquest mateix mes de febrer, la multa imposada per la Conselleria de Medi Ambient –encara que en reduïa la quantitat fins a 9.015 euros– a l'empresa Sacpsa, anterior responsable de la gossera municipal de Mataró. El motiu: crueltat amb els animals (els incineraven sense que el gas els hagués acabat de matar), tal com havia denunciat l'Associació de Defensa dels Drets dels Animals (ADDA).

Que es facin públiques sentències en aquest sentit ja es pot considerar una bona notícia. Molt millor, encara, és comprovar el radical canvi de situació que s'ha donat en aquesta mateixa gossera des que se n'han canviat els responsa-

bles. Des de l'1 de febrer del 2002 la gestió és a càrrec de la Fundació Altarriba, dedicada a la defensa i protecció dels animals, i el balanç no pot ser més encoratjador. Dels aproximadament 600 gossos que han passat per les instal·lacions mataronines, la Fundació Altarriba mostra el percentatge més alt d'adopcions de tot l'estat: el 76%. S'hi han dut a terme dues eutanàsies. Per raons humanitàries: la pràctica del sacrifici sistemàtic ha estat substituïda per la de l'adopció responsable. Amb èxit rotund. Tal com explica Luis Luque, director de la Fundació Altarriba, l'èxit en les adopcions "depèn de dos factors fonamentals: la voluntat i els mitjans". Així, l'Ajuntament de Mataró va elevar de manera significativa la dotació per a la seva gossera, que ara és de més de 270.000 euros (als quals se sumen els 36.000 que hi ha aportat la mateixa fundació).

Aquesta mateixa política (no matar i fomentar les adopcions) és la que s'ha acordat recentment amb l'Ajuntament de Barcelona. Des del 2 de gener del 2003 Altarriba també en gestiona la gossera i, encara que és d'hora per fer cap balanç, Luque sí que hi apunta canvis de tendència: "L'únic que puc dir és que s'està triplicant el nombre d'adopcions." També s'impulsa una "política de portes obertes" que canviï la percepció que molts ciutadans tenien de la gossera fins ara, perquè en coneguin el nou funcionament, que s'hi acostin "i que adoptin". L'exemple, per sort, s'escampa i a hores d'ara ja són una dotzena els ajuntaments del Principat de Catalunya que s'han posat en contacte amb aquesta fundació, interessats per la nova forma de gestionar les massa vegades sinistres gosseres municipals.

Per a Luque, el fet que el ple de l'Ajuntament de Barcelona aprovés "per unanimitat" el canvi de la política de gestió de les seves instal·lacions, el 26 d'abril del 2002, "ha convertit aquesta ciutat en un cas paradigmàtic al món". Al costat de la supressió dels sacrificis al Centre Municipal d'Acolliment d'Animals de Companyia, a partir de l'1 de gener d'aquest 2003, la moció anava també acompanyada d'un segon punt destinat a "incrementar les actuacions adreçades a sensibilitzar els propietaris d'animals de

companyia de les seves obligacions i responsabilitats", promovent alhora "la millora dels mecanismes legals i de gestió existents per incrementar la capacitat de control de l'Ajuntament". I encara és més, s'aprovava definitivament l'ordenança sobre venda d'animals, que en prohibia l'exhibició en aparadors (llevat del cas de les botigues de la Rambla, de Barcelona). D'aquesta manera, resumia Jordi Portabella, tercer tinent d'alcalde de Barcelona i president del Consell de Convivència, Defensa i Protecció dels Animals (si pregunteu a Anna Mayol, per algun organisme similar a València difícilment podrà evitar una mitja rialla amarga), la intenció és "evitar la compra compulsiva, que és el causant principal de l'abandonament". De fet, com ens recordava la veterinària Núria Garcia, "és important que tothom entengui que un gos no és una joguina, sinó un ésser que pateix, que viu quinze anys, fa caca i necessita moltíssim temps. És una responsabilitat molt gran".

Ni de bon tros no s'ha arribat al cap del carrer en aquesta qüestió. Associacions i veterinaris, per exemple, continuen reclamant que les institucions facin més incidència en el compliment de les normatives que no pas a elaborar llistes de "races perilloses" que encara en propicien els abandonaments. I Barcelona, segons denuncia l'associació S.O.S. Galgos, encara té un punt molt negre en el tracte que reben els llebrers al canòdrom de la ciutat (el fet que els mantinguin en gàbies d'1m² durant 23 hores al dia és un dels aspectes que denuncia l'associació). Uns gossos, d'altra banda -insisteix Anna Clements, presidenta de l'entitat, per despertar l'interès per a l'adopció-, que un cop han de deixar la vida "esportiva" són idonis com a animals de companyia: "Callats, elegants i tan tranquils que els anomenen 'patates de sofà'... No trobes que es mereixen una segona oportunitat?"

Núria Cadenas

institut municipal de cultura i joventut de burjassot

música **S**posables 2003
cicle de músiques

Paco Ibáñez **Rosana**
Tivoli - 22.30h - 18 Euros - 21/2/03 Tivoli - 22.30h - 18 Euros - 07/3/03
Burjassot Burjassot

La Orquesta Baobab **Malevaje**
Auditori Casa Cultura - 22.30h Tivoli - 22.30h - 12 Euros - 28/3/03
15 Euros - 14/3/03 - Burjassot Burjassot

Coque Malla **Nas**
Casa Cultura - 21.00h - 5 Euros Auditori Casa Cultura - 22.30h
12/4/03 - Burjassot 12 Euros - 09/5/03 - Burjassot

Avanç Programació Primavera

Goran Bregovic **Orishas + Ojos de Brujo**

* En dependència a l'alta baixa podran canviar de lloc en funció de les condicions climatològiques. Informació al 515 00 00.